

Vabariigi Valitsuse korralduse „Raha eraldamine“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Esitame 3. märtsi 2022. a Vabariigi Valitsuse istungile eelnõu relvakonflikti tõttu Ukrainast põgenenud isikute Eestisse vastuvõtmisega seotud esmaste kulude katmiseks.

1.1. Sisukokkuvõte

Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõuga (edaspidi eelnõu) eraldatakse Vabariigi Valitsuse reservist Sotsiaalministeeriumile heaolu tulemusvaldkonda ja tervise tulemusvaldkonda **1 300 000 eurot** (käibemaksuta). Eraldist kasutatakse relvakonflikti tõttu Ukrainast põgenenud isikute Eestisse vastuvõtmisega seotud esmaste kulude katmiseks. Kulud hõlmavad lühiajalise peavarju ja toidu tagamist ning esmaseid vajalikke teenuseid.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Korralduse eelnõu ning seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi hoolekandeteenuste- ja toetuste poliitika juht Tarmo Kurves (tarmo.kurves@sm.ee, tel 626 9187) ja Sotsiaalministeeriumi finantsosakonna finantsnõunik Sirli Jurjev (sirli.jurjev@sm.ee, tel 626 9169). Eelnõu on juriidiliselt üle vaadanud Sotsiaalministeeriumi õigusnõunik Susanna Jurs (susanna.jurs@sm.ee, tel 626 9731).

2. Eelnõu sisu ja analüüs

Sõda Ukrainas on toonud kaasa ulatusliku rände ning sõjapõgenikud on jõudmas ka Eestisse. Paljud siiajõudnud leiavad peavarju oma lähedaste ja tuttavate juures, ent Eestisse jõuab ka inimesi, kes vajavad majutuse jm baasvajaduste katmisel riigi tuge.

Kui sisserännanud taotlevad rahvusvahelist kaitset, kaasnevad sellega riigile mitmed kohustused nii majutuse, toetuste kui teenuste tagamisel. Kuna ukrainlastel on võimalik Eesti riiki siseneda viisavabalt ja võib eeldada, et enamasti loodetakse kiirelt koduriiki naasta, on tegemist inimestega, kelle abistamisel tuleb eelkõige lähtuda esmaste baasvajaduste katmisest ja sellise toe andmisest, mis võimaldab neil kiirelt kohaneda ja ise toime tulla. Eelkõige tuleb toetada neid inimesi, kellel puuduvad piisavad majanduslikud võimalused või Eestis viibivad lähedased, kes saaksid siiajõudnuid abistada.

Praegu korraldatakse abi vajavate sisserännanute esmast majutamist, toitlustamist, vaimse tervise tuge ja tervisekontrolle Sotsiaalministeeriumi haldusalas, tehes koostööd kohalike omavalitsustega. Eraldist on kavas kasutada nende ja teiste põgenike vastuvõtmisega seotud kulude katmiseks. Kuna Ukraina relvakonflikti kulgu, sisserännanute hulka ja abivajaduse ulatust on keeruline prognoosida, on oluline, et Sotsiaalministeeriumil oleks vajalikud rahalised vahendid ja paindlikkus ootamatutele ja kiiret tegutsemist nõudvatele olukordadele reageerimiseks.

Kuludes on kajastatud abivajavate sisserännanute esialgse vastuvõtmisega seotud vältimatud kulud – majutus, toitlustus, esmane tervisekontroll, tugi traumaatilise kriisiga toimetulekuks, vastuvõtu korraldus. Kulude jaotus inimeste kohta sõltub iga relvakonflikti piirkonnast saabu

individuaalsest olukorrast, mistõttu ei ole toodud välja täpset jaotust teenuste ega tulemusvaldkondade vahel.

Vabariigi Valitsuse reservist Sotsiaalministeeriumi valitsemisalale eraldatavat 1 300 000 eurot kasutatakse sihtotstarbeliselt ning eraldatud raha kasutamise kohta peetakse raamatupidamises detailset arvestust.